

Verdens Skoves hørings svar: Europa-Kommissionens meddelelse om en ny EU skovstrategi

Verdens Skove takker for muligheden for at komme med input til Danmarks respons på EU's skovstrategi, hvilket vi selvfølgelig gerne vil benytte os af.

Vi er glade for, at man fra EU's side vælger at prioritere en skovstrategi. Det er dog ikke kun gode tiltag, der lægges op til, og der er en række områder, der stadig bekymrer os.

Positivt med fokus på skovene, men EU skal tænke skov på flere måder

Det er positivt, at der overordnet er øget fokus på skovene, da skovene er essentielle, hvis vi skal have en chance for at holde os under en temperaturstigning på 1,5-grader. Desværre er EU tilbøjelig til udelukkende at tænke skov i to former; enten som primær skov med høj biodiversitet – 3 % af EU's skovdække – eller produktionsskov, der godt nok skal håndteres på en bæredygtig måde, men som i sidste ende skal fældes eller på anden vis skabe økonomisk værdi. At man primært har fokus på skovene som produktionsskove ses også på side 3 i skovstrategien, hvor strategiens formål og indhold omtales. Her nævnes biodiversitet slet ikke. I stedet lægges der vægt på, at skovene skal være multifunktionelle, men dette er sjældent godt for biodiversiteten.

Der er derfor behov for, at EU tænker skov på flere måder. Ikke alle Europas skove skal være produktionsskove eller give økonomisk værdi. Vi skal øge mængden af skov med høj biodiversitet blandt andet ved at erkende skovenes værdi i sig selv, lade skovene stå og gro naturligt samt at fritage flere skove fra hovedsageligt at blive set ud fra et funktionalitetsperspektiv med profit som formål. Hvis vi ikke gør dette, vil det blive svært at gøre op med det stigende tab af skovdække, som EU selv nævner i præsentationen af skovstrategien. I perioden 2001-12 var tabet af skovdække på 27 %, mens det i perioden 2009-18 var på 74 %.

EU bør arbejde med flere kategorier af skov og have større fokus på, at skove fritages fra drift og dermed øger fokus på biodiversitet og som følge heraf kulstoflager.

Træbaseret biomasse skal udfases hurtigst muligt

Træbaseret biomasse er et andet område, hvor der er behov for at EU ændrer kurs. Det er foruroligende, at EU ukritisk acceptererat biomasse og bioenergi fortsat vil være en del af EU's energimiks i fremtiden, og at EU mener, at bæredygtigt træ og biomasse er nøglen til EU's overgang til en bæredygtig klimaneutral økonomi (side 7). EU understreger dog, at brugen af træbaseret biomasse skal holdes på et bæredygtigt niveau og udnyttes effektivt,

men allerede nu er brugen af biomasse på et ubæredygtigt niveau, og der stilles ikke tilstrækkelige krav til, hvilken slags træ, der må bruges til energi-biomasse.

Det er positivt, at EU vil fortsætte med at analysere, hvordan medlemsstaternes støtteordninger til biomasse påvirker biodiversiteten og kulstofpuljen, men vi ved allerede nu, at vores forbrug af træbaseret biomasse ikke er en farbar vej fremad, og at EU bør påbegynde en udvikling, der ikke er afhængig af skovbaseret energi.

Det er godt, når skovstrategien lægger op til, at det ikke skal være muligt at få træbaseret biomasse fra primærskov, at det skal begrænses i skove med høj biodiversitet (side 11), at fældning af hele træer til brug som biomasse skal begrænses, og at der skal gives begrænset statsstøtte til værker, der kun producerer el. Men det er desværre langt fra nok til at sikre, at vores forbrug af biomasse bliver bæredygtigt. Det handler nemlig både om, hvordan biomassen produceres (hvad der kommer i flihhuggeren) og mængden vi bruger (hvor meget der produceres). Europæiske skove er allerede under et voldsomt pres som følge af den enorme stigning i brugen af biomasse og der er et stort behov for, at EU sætter konkrete mål for at begrænse brugen af træbaseret biomasse og som minimum fjerner træbaseret biomasse fra den grønne taksonomi – hvilket EU bør gøre i deres kommende opdatering, som nævnes i skovstrategien (side 10).

EU bør i skovstrategien sætte en klar retning for at begrænse brugen af biomasse og samtidig udfolde, hvordan man vil sikre en reel bæredygtig produktion heraf blandt andet ved at fjerne træbaseret biomasse fra den grønne taksonomi.

Skovstrategien bør sikre, at EU i Renewable Energy Directive (RED) ikke øger målet for mængden af vedvarende energi fra 32 % til 40 % uden samtidig at fjerne træbaseret biomasse fra listen over vedvarende energikilder eller som minimum at sætte et loft for, hvor stor en del træbaseret biomasse må udgøre i fremtiden. Desuden bør der sættes nogle bedre kriterier for hvordan biomassen produceres og hvad der må brændes af. Her bør der ligeledes tages højde for at træ-biomasse hellere skal bruges i andre produkter såsom byggematerialer eller andet vedvarende materiale.

Øget brug af træ i produkter og i byggebranchen, må ikke medføre en stigning i skovhugst

Verdens Skove ser med glæde på EU's ønske om at øge fokus på kaskadeprikkippet og anser også træ som et godt materiale at bruge i produkter og byggebranchen, men der skal stadig tages hensyn til biodiversiteten og skovenes naturværdi. I skovstrategien står der, at frem mod 2050 er fordelene ved at øge produktionen af træprodukter og erstatte andre materialer med træ ikke nok til at opveje de negative konsekvenser ved den øgede fældning (side 5). Dette nævnes som en risiko, som medlemsstaterne skal tage hensyn til, og som er deres ansvar, men vi kan ikke understrege nok, hvor vigtigt det er, at EU ikke skaber incitamenter for et øget brug af træ til produkter og i byggebranchen, uden at det samtidig sikres, at dette ikke går ud over skovene. Det er derfor bydende nødvendigt, at skovstrategien sikrer en analyse af, hvor meget tømmer og materiale, der kan produceres,

samtidig med, at der bliver plads til biodiversiteten, og at dette følges op med konkrete retningslinjer til medlemsstaterne i forhold til hvordan det sikres.

Såfremt EU mener, at træprodukter i byggebranchen skal udgøre en tidsmæssig forlængelse af kulstofspuljen, må man formode, at der skal bruges voldsomme mængder træ. Derfor er det også vigtigt, at ovenstående analyse medtager et retvisende billede af, hvor stor en andel af skovens biomasse, der reelt bliver til tømmer eller andet materiale, der kan bruges i vedvarende konstruktioner i byggebranchen.

En skovstrategi bør have fokus på at sikre, at skovene bevares og genoprettes så der skabes tilstrækkeligt plads til biodiversitet og strategien bør dermed også sikre at en potentiel øget produktion af træprodukter ikke lægger mere pres på skovene. Ligeledes bør skovstrategien lægge en plan for, hvordan mere af biomassen fra skoven bliver til træprodukter eller andre vedvarende produkter til byggebranchen i stedet for at blive brændt.

EU skal sørge for, at skovstrategien sikrer, at skove og biodiversiteten bevares og trives og at øget brug af træ i byggebranchen ikke forårsager en stigning i fældning af træer.

Bedre monitorering af skovenes helbred kræver kortlægning af biodiversitet

Det er positivt, at EU i skovstrategien lægger op til stærkere og bedre monitorering af de europæiske skove og deres helbred, herunder at medlemslandene skal lave strategiske skovplaner med fokus på biodiversitet, klimaforandringer og skovbrug. Det er især vigtigt, at vi hurtigst muligt får kortlagt biologisk værdifulde skove, så disse kan blive bevaret. Det nævnes i strategien, at inden udgangen af 2021 skal primære og "old growth" skove være kortlagt, men der findes også biologiske værdifulde skove uden for denne kategori, og de bør også kortlægges. Vi bliver nødt til at vide, hvad og hvor meget vi har at gøre med, inden forvaltningsplaner og strategier implementeres.

EU skal ikke blot kortlægge primære og "old growth" skove, men også alle de biologisk værdifulde skove, som ikke falder ind under disse kategorier.

Klimaforandringerne påvirker skovene, og det skal der tages hensyn til

EU erkender, at skovene i fremtiden vil blive påvirket af klimaforandringer især de højere temperaturer. Derfor er der behov for at sikre skovene bedst muligt mod fremtidens klimaforandringer. Dette gøres bedst ved, at der skabes robuste varierede økosystemer og skovlandskaber, og ikke ensaldrede monokulturer, der er dårlige til at klare følgerne af klimaforandringerne, herunder især hyppigere og kraftigere storme, men også insekt- og svampeangreb mv. som følge af stigende temperaturer og nedbør. Robuste og varierede økosystemer sikres bedst ved naturlig tilgroning, evt. med indplantning af egnstypiske arter, hvor der ikke er frøkilder i nærheden. Store arealer reserveret til natur vil sikre naturlig dynamik og facilitere klimatilpasning. I skovstrategien har EU primært fokus på produktionsskove og overser derfor, at naturlig skov også er den type skov, som er bedst til at modstå klimaforandringerne. At man vil implementere en "disaster risk reduction" politik er

fint, men den vil ikke ramme målet, medmindre man accepterer, at skovene skal have plads og mulighed for at udfolde sig.

EU bør derfor fremlægge nogle klare forslag til, hvordan skovene sikres mod klimaforandringer, blandt andet ved at lade flere arealer udlægge til naturområder og naturlig skov.

Spontan genskovning er bedre end skovplantning

EU nævner spontan genskovning, som den primære årsag til en stigning i EU's skovdække, men gør ikke yderligere for at understøtte denne form for genskovning. Derimod lægges uhyre meget vægt på skovrejsning ved træplantning, hvilket igen viser den manglende forståelse af skovene som mere end blot produktionsskov. Der bør i stedet reserveres arealer til natur, som er den største og egentlige mangel, så skal der også nok komme skovdække.

EU bør i høj grad opfordre og opildne til spontan genskovning, først og fremmest i denne skovstrategi, men derudover eksempelvis også i forbindelse med det storstilede "plant 3 milliarder træer" og i forbindelse med deres kommende retningslinjer for biodiversitetsvenlig genskovning. I forlængelse heraf er det lovende at læse, at EU vil indføre et juridisk bindende instrument for at genskabe økosystemer slut-2021. Også her bør EU fokusere på at sikre plads til biodiversitetsvenlig natur og spontan genskovning.

EU bør sikre flere arealer til spontan genskovning og sikre at "plant 3 milliarder træer" har fokus på biodiversitetsvenlig genskovning.

CO2-lagring og carbon farming må ikke blive kompensationsordninger og skal stadig tage hensyn til biodiversiteten

Vi anerkender behovet for at inkludere skovejere og –administratorer og er enige med EU i, at det er vigtigt at skabe incitamenter til at lade skoven stå. Nogle af de eksempler, der nævnes i skovstrategien (side 16) har potentiale til at kunne beskytte mere skov eksempelvis det finske program. Det er dog også vigtigt, at disse programmer ikke bygger på kompensation, som det franske program er et eksempel på. Skove og andre kulstofrige økosystemer må ikke indgå i kompensationsordninger og indsatser i landsektoren, som eksempelvis skovrejsning, må ikke blive en erstatning for at reducere udledninger i andre sektorer. Det skal derfor sikres at skov og naturbevarende eller genoprettende projekter altid udelukkende er additionelle i klimaregnskabet.

Det nævnes også, at EU ønsker at søsætte et nyt initiativ med fokus på carbon farming. Det er dog vigtigt, at sådanne initiativer ikke ender med at påvirke den lokale natur og biodiversitet negativt. Samtidig lægges der op til, at man skal kunne handle med kulstofscertifikater, hvorfor vi endnu engang vil understreget vigtigheden af at undgå kompensationsordninger. Der er ganske enkelt ikke plads til at bruge landsektoren til at kompensere for vores udledninger andre steder. Dette vil true ikke blot biodiversiteten, men ifølge flere rapporter også den globale fødevarer sikkerhed.

EU må ikke søsætte nye initiativer, der ender som kompensationsordninger, og samtidig skal det sikres at CO2-lagring og carbon farming ikke sker på bekostning af biodiverse skove.

Mangelfulde bæredygtighedskriterier

EU erkender, at bæredygtighedskriterierne for skovforvaltningen er mangelfulde og skal defineres nærmere, ligesom det er tilfældet med begrebet "naturnær skovdrift" (close-to-nature-forest-management) (side 18-19). Hertil kommer, at kontrollen med illegal fældning og kontrol med certificeringerne trænger til opstramning (side 26). Dette er områder, som vi gerne vil spille ind i, og hvor vi endnu engang understreger vigtigheden af, at dette gøres ordentlig og i tråd med biodiversitetsmålsætningerne.

EU skal opdatere bæredygtighedskriterierne og arbejde for at illegal fældning stoppes.